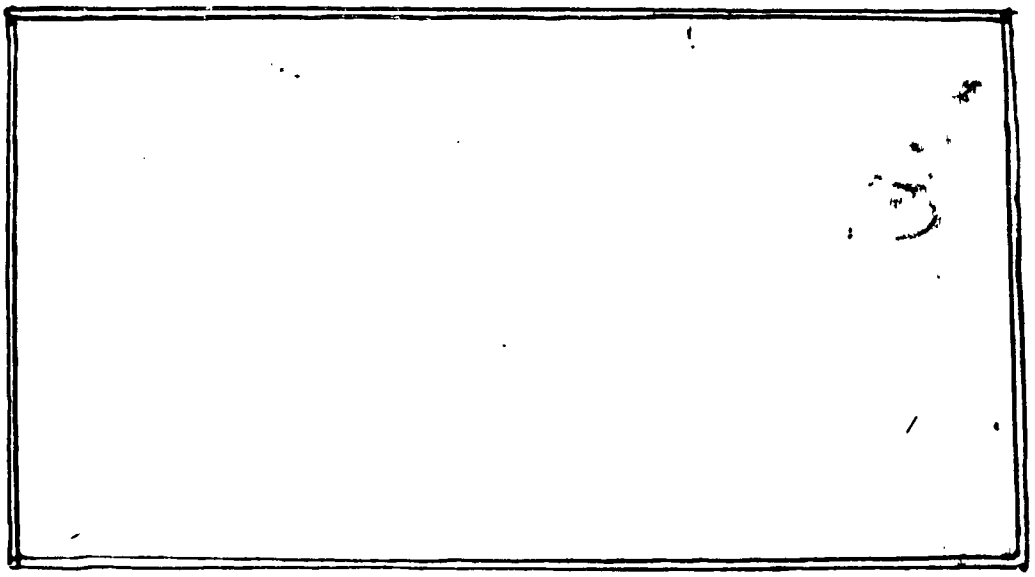

श्रीगणेशायनमः ॥ श्रीगुरुभ्योनमः ॥ ॐ ॥ मृ ॥ अस्यश्रीभगवद्गी
तामालामंत्रस्यभगवान्वेदव्यासऋषिः ॥ श्रीकृष्णपरमात्मादेवता ॥
अनुष्टुप्छंदः ॥ क्लिंनानाछंदांसि ॥ अशोच्यानन्वशोचस्त्वंप्रज्ञावादांश्च
भाषसेतिबीजं ॥ सर्वधर्मान्परित्यज्यमामेकंशरणंव्रजेतिशक्तिः ॥ अहं
त्वासर्वपापेभ्योमोक्षयिष्यामिमाशुचेतिकीलकं ॥ नैनंछिंदंतिशस्त्राणिनैनंद
हतिपावकइत्यंगुष्ठाभ्यांनमः ॥ नचैनंक्लेदयंत्यापोनशोषयतिमारुतइतितर्ज
नीभ्यांनमः ॥ अछेद्योयमदाह्योयमक्लेद्योशोष्यएवचेतिमध्यमाभ्यांनमः
नित्यः सर्वगतस्थाणुरचलोयंसनातनइत्यनामिकाभ्यांनमः ॥ ॐ पश्यमे
पार्थरूपाणिशतशोथसहस्रशइतिकनिष्ठिकाभ्यांनमः ॥ नानाविधानि

Digitized with financial assistance from the Government of Maharashtra on 11 June, 2017

दिव्यानि नानावर्णाकृतीनि चेति करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः ॥ नैनं छिंदंति शस्त्राणि नैनं दहति पावकः इति हृदयाय नमः ॥ नचैनं क्लेदयंत्यापो न शोषयति मारुत इति शिरसे स्वाहा ॥ अच्छेद्योयमदाह्योयमक्लेद्योशोष्य एव चेति शिखायै वषट् ॥ नित्यः सर्वगतस्थाणुरचलोयं सनातन इति कवचाय हुं ॥ पश्यमे पार्थ रूपाणि शतशोथ सहस्रशः इति नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ नानाविधानि दिव्यानि नानावर्णाकृतीनि चेति अस्त्राय फट् ॥ श्रीकृष्ण प्रीत्यर्थं गीताशास्त्र जपे विनियोगः ॥ अथ ध्यानं ॥ पार्थाय प्रतिबोधितां भगवता नारायणेन स्वयं व्यासेन ग्रथितां पुराणमुनिना मध्ये महाभारते ॥ अद्वैतामृतवर्षिणीं भगवतीमष्टादशाध्यायिनीं अंब त्वामनुसंदधामि भगवद्गीते भवद्वेषिणीं ॥ १ ॥

श्रीगणेशायनमः विभूतीसप्तमाध्यायींबोलिलादशमातया त्यानाबोलेलविस्ता
रकरीतांप्रश्नअर्जुन १ आरंभीनिजभक्तिचाअन्यभक्तिपरीसजो उत्कर्षपूर्वेआ
ध्यायींबोलीलातोविवर्णितों २ पुन्हाआयिकहामासाबोलउत्तमहातुसा हिता
र्थबोलतोंकिंतुश्रवणेप्रीतिपावसी ९ महर्षिदेवहिमास्याप्राप्तभीवासिनेणती॥
कींमीमहर्षिदेवांचासर्वांचाआदिकारण २ जाणेअजअनादित्वेंमुख्यासर्वेश्वरा
मला सूत्रतोविमुष्यांतबंधापासूनियांसुदे ३ बुद्धिर्ज्ञानक्षमासत्यशांतिरिंद्रिय
निग्रह मोहनाशासुखेंदुःखेंजन्ममृत्यूभयाभय ४ तपदानदयासाम्यतुष्टिकीर्ति
अकीर्तिही होतीमजविपासूनीभूतांचेभावहेपृथक् ५ ऋषिसप्तमन्वौघेसनका
दिकमानस पूर्वीमद्भक्तहेजालेलोकींयाज्यांचियाप्रजा ६ जोहेविभूतिहायोगमा

साजाणेलतत्वता तोमातेंअचळेंयोगेंयोजेयेथेंनसंशय ७ मीउद्भवसमस्तांचामजपा
सुनिसर्वहे ऐसेंजाणोनिभजतिअभिन्नमजभक्तिने ८ मास्याठाईंप्राणचित्तबोधिनी
जेपरस्परें वर्णितीसर्वदांमातेंसंतोषेंगातिनाचती ९ तयाऐशासदांयुक्तांभजतांप्रीतिपू
र्वक देतोंतोमीबुद्धियोगज्याणेतेमजपावति १० ज्ञानदीपेंरूपेनेमीत्याचेंचित्तमनाशितों॥
अज्ञानेजेजउभ्रांतिज्ञानार्केंतीसनाशितों ११ परब्रह्मअधिष्ठानतूसेंअत्यंतपावन॥
आत्मारामाश्वतजोदिव्यआदिदेवअजप्रभु १२ येरितीम्हणतीतूतेंऋषिदेवर्षिनारद॥
असितदेवलव्यासस्वयेंहीसांगसीमज १३ हेंसर्वसत्यवादेजेंकेशवामजसांगसि भग
वंतातुसीव्यक्तीनेणतिदेवदानव १४ स्वप्रकाशेंस्वरूपाजाणसीपुरुषोत्तमा भूतपा
वकभूतेशादेवदेवाजगत्पति १५ विभूतिज्याहुस्यादिव्याअशेषेंसांगत्यामला हेलोक

ज्याविभूतिने व्यापोनिआसतोसितूं १६ योगेश्वराकसेंतुतें जाणोमीचिंतितोंसदां ओहे
सिचिंतनायोग्यतुंरूपींकोणकोणत्या १७ विस्तारेंआपलायोगविभूतिहिजनार्दना मागु
तिहिसांगमीतूतनव्हेयाश्रवणामृतें १८ हर्षेलुब्धमनेंदिव्याविभूतिआपुल्यातुतें॥
सांगेनपरिमुख्यत्वेंअंतज्याविस्तरानसे १९ विभूतिमुख्यमीआत्मासर्वांच्याआदायींस्फुरे॥
जउत्पत्याआदिमध्यांतघटालामृत्तिकाजशी २० विष्णुआदितिपुत्रांतदत्याज्योतीतसूर्य
मीं मरीचिनाममरुतिंनक्षत्रामाजिचंद्रमा २१ सर्वीवेदींसामवेदइंद्रदेवांतमीआसें॥
इंद्रियामाजिमनमीभूतामाजीप्रतीतिमीं २२ रुद्रांतशंकरआसेयक्षादीकिंकुबेरमीं वसू
मध्येंपावकमींशिखरादींतमेरुमीं २३ पुरोहितांतजोमुख्यतोमीजाणबृहस्पति सेनापतित
मीस्कंदमीसमुद्रसरोवरीं २४ महर्षिंतभृगुवेदवाणीतप्रणवाक्षर जपयज्ञमींयसांतअ

चलांतहिमाचळ २५ अश्वत्थसर्ववृक्षांतदेवर्षिमाजिनारद गंधर्वमीचित्ररथसिद्धिंकपिल
जोमुनि २६ अश्वांतउच्चैःश्रवामीजोजाळाक्षीरसागरीं ऐरावतगजेंद्रांतनरांतनराजमीं॥
२७ आयुधामाजिमीवज्रगोधनिकामधेनुमीं संतानहेतुमीकाममीसर्पमाजिवासुकी॥
२८ जळजंतुतवरुणनागजातिंतशेषमीं यमनियंत्रकुर्त्यांतआर्यमापितरांतमीं २९॥
प्रल्हाददैत्यांतआसेचालणरांतकाळमीं श्वापदामाजिमींसिंहपक्ष्यांतविनतासुत ३०॥
३३तिसांतमीवायुशस्त्रधाऱ्यांतराममीं मत्स्यामध्येंमकरमीजाल्हविमीनद्यामध्यें ३१
आद्यंततत्वसृष्टीचातेचीमध्यहिमींचकीं अध्यात्मविद्याविद्यांततत्ववक्त्यांतवादमीं॥
३२ अकारमीअक्षरांतसमासींद्वंद्वनाममीं मिस्वयेंनित्यजोकाळमीसर्वधातासर्वमी॥
३३ मृत्युजोसर्वहीनाशिजन्मतीत्यासिजन्ममीं नारींतकीर्तिश्रीवाणिस्मृतिप्रज्ञाधृतिक्षमा॥

॥३५॥

सामवेदीं बृहत्साम छंदीं गायत्रिनाममीं मासामध्येंमार्गशीर्षऋतूमाजिवसंतमीं ३५॥ आ० ११
द्यूतमीकपट्यामाजीतेजस्व्यामाजीतेजमी जयनिश्चयदोन्हिमींसत्ववंततसत्वमीं ३६॥
वृष्णिवंशींवासुदेवपांडवांधनंजय मुनिमध्येंहिमींव्यासकविंतकविशुक्रमीं ३७ दंड
मीदंडकर्त्यांतजिंकणारांतनीतिमीं परेचेंमौनगुह्यांतज्ञानमींज्ञानियामधें ३८ जेनित्य
सर्वभुतांचेंबीजतेमींचअर्जुना नघडेकिंमजविणेकाहिंहोयचराचर ३९ मास्यादिव्यावि
भूतिलाअंतनाहींपरंतपा हातोंविभूतिविस्तारम्यांसंक्षेपेंविवर्णिला ४० आतोजोजोंभा
व्यवंतप्राणीश्रीमंतऊर्जित तोतोतुंजाणकिंमास्यातेजोंशाचाचसंभव ४१ आतोंयाच
हुहिज्ञानेजाणसिकीतिअर्जुना जेअधिष्ठुनिउरलोंएकांशिंहिनहेंजग ४२॥ ॥इति
टीकासमश्लोकीअध्यायदशमावरि श्रीपार्थसारथिकर्तृजोवामनमनोरथि॥४२॥७॥

श्रीअर्जुनउवाच अनुग्रहार्थजेंमास्यागुह्यअध्यात्मकेवच तुवांबोलियेलेंतेणे
मासालामोहनासला १ सृष्टिसंहारभूतांचेविस्तारेतूजपासूनि ऐकिलेंपद्मपत्रा
क्षादिव्यमहात्म्यहितुझें २ बोलसीआपणतेंहेंअसेचपरमेश्वरा विश्वरूपतुसें
पाहोंईच्छितोंपुरुषोत्तमा ३ पाहोंहेंम्याजरींआसेंसमर्थामानिसीतरीं अव्यया
आपणातेंतूंदावींयोगेश्वरामज ४ पाहेंमासींशततातेंरूपेंपार्थासहस्रवा॥
नानाप्रकारिंचीदिव्यंजेनानावर्णअकृती ५ पाहेदेववसूरुद्रमरुतअश्विनिपु
त्रही पाहेनाहींदेखिलींतेंनवलेंबहुभारता ६ एकत्रमास्यायादेहींपाहेंआ
जिचराचर विश्वसर्वगुरुकेशाजेंपाहोंअन्यदेखिसी ७ परियाचस्वदृष्टिनेपा
होंनशकसिमज दिव्यदृष्टितुतेंदेतोंपाहेईश्वरयोगहा ८ ऐसेंबोलोनियांरा

यामहायोगेशजोहरि पार्थासिदाविताजालारूपजेंपरमेश्वर ९ नानानेत्रमुखेंन्यो आ॰
तनानाअद्भुतदर्शने नानाआभरणेदिव्येंनानाधरितआयुधें १० दिव्यपुष्पांदि ११
व्यगंधिंदिव्यवस्त्रींविभूषित दिव्यसर्वाश्चर्यमय अनंतजगदात्मक ११ नभींसू
र्यसहस्त्रांवेंतेजएकसरेंउदे महात्मयाव्योतेजाचीतरिंतेनकरीसरी १२ एकीं
अनेकधानेथेंविश्वसर्वपृथकूपृथकू शरीरिंदेवदेवाच्यादेखेपांउवतेधरी १३
आश्चर्येंउदलेकोदेंदेहींतोमगअर्जुन वंदूनिमस्तकींदेवा बोलियेलाकृतांज
ली १४ देहींनुस्पामींसुरदेखतांहेंसमस्तभूतेंसचराचरेहें पद्मासनीजोवि
धिआणीसर्वभूजंगजेदिव्यमुनींद्रसर्व १५ अनेकबाहूमुखनेत्रमोटें त्वद्रूपस
र्वत्रअनंतमोटें नआदिमध्यांतहित्वजपाहें विश्वेश्वराविश्वशरीरतूंहें १६॥

Rama 3

करीगदाचक्रहिजेकिरीटी तेजोब्धिसर्वत्रहिदीसिमोटी सर्वत्रदेखेतुजउग्ररूपादावा
ग्निसूर्यद्युतिजोअरूप १७ तूंअक्षरजेंकळावेंआत्माजगन्वानिधिजोस्वभावें॥
तोपरातसीशाश्वतधर्मगोप्ताजोनित्यतूंअव्ययसर्वकाल १८ आद्यंतनामध्यअनंतवी
र्यभूजाअनंतातवनेत्रसूर्य शशिमनोनेत्रमुखींहुतांशपाहेनयाजोविजगत्प्रकाशा॥
॥१९ दिशादहाआणिकअंतरिक्षातूंएकलाव्यापिसिअंबुजाक्षा देखोनिहेंअद्भुतरू
पउग्रमहात्मयालोकभीतिसमग्र २० प्रवेशतिहेसुरसंदेहिंकृतांजलीवर्णिति
भितेतेही होस्वस्तिऐसेंऋषिसिद्धसंघस्तवीतिविचित्र २१ आदित्य
रुद्राष्टवसूतरादिप्रसिद्धजेआणिकदेववेदी गंधर्वयक्षादिकवासुदेवाहेपाहतिवि
स्मितत्वजदेवा २२ त्वद्रूपमोटेंबहूनेत्रतोंडें भुजांघ्रिमांड्याउदरेंउदंडें दंष्ट्राकरा

लाब्रुज्योंतकांहीदेखोनिभ्यालेंजगआणीमीहिं २२ अत्यद्भुतेजोमयवर्णचित्रप
वंउज्यानेंमुखदीसनेत्र ऐशातूंतेदेखुनिअंतरात्मादुःखींनजाणेसुखधैर्यवर्मी॥ २३
२४ दंष्ट्राविशालाविकरालतोंडें देखोनिकालाग्निसमेउदंडें नेणेदिशाहीसुखहीं
सुरेशाप्रसंन्नवदेहोयजगन्निवासा २५ हेसर्वहिजेधृतराष्ट्रपुत्रत्यांवेसहायक्षीति
पालमात्र भीष्मस्वयेंद्रोणहिकर्णहाहीजेआमचेवीरसमस्तकाहिं २६ मुखेंतुर्सीं
सत्वरज्योंतजातिभयानकेंजेविकरालदंतीं रांतातहिचावितविरक्तायाज्योंचीशि
रेंचाविसिदेवराया २७ नरीजलेंजेविंबलेंवाहातिवेगेंसमुद्राभिमुखेंचियेति॥
ज्वाळामुखींयातुसियाअनेकिंप्रवेशतिविरहिजेनृलोकीं २८ कींपेटल्याआग्नी
मधेंपतंगयेतिमरायासकरोनिवेग तसेमरायानिघतातिलोकवेगेंतुस्याहिवदनि

अनेक २९ यासर्वलोकांगिळीतोसीजेरांज्वाळामुखिंचाटिसिल्यासतेरां प्रभातु
स्यातिव्रजगासमग्राव्यापोनिदेवातपतातिउग्रा ३० तूंकोणपांउग्रतनूवदेहेंप्रस
न्नहोईनुजवंदितोहें जाणोनुतेरुचितसेंप्रवृत्तिनेणेतुसीदेववराद्यमूर्ति ३१॥
जुनाटलोकांतककालमीतोंलोकांसयायेथहरूंपाहालो नमारीसीतुंतरीनाशाति
हेसेनेतयाजेनरविरपाहें ३२ त्रिणोनितुंघेयेराऊवेगींजिंकोनिहेंराज्यसमृद्धभो
गीं म्याजांतिकेलीपहिलेनियांचीनिमित्तमात्रिंनिघसव्यसाचि ३३ द्रोणप्रभीष्मा
सजयद्रथासकर्णीसआणीकहिवीरत्यांस मीमारिलेमारितुस्याआदृष्टीआहेजयश्री
हणीहोसीकृष्टि ३४ ऐकोनिहेकेशवराद्धपाणीलतांजलिकांपतसेकिरीटी पुनःपुन्हा
वंदुनिकृष्णासजीतें बोलेगळांगद्गदभीतभीतें ३५ यशोत्सवीकेशतुस्यास्थितंतहेविश्व

हर्षेअनुरागयुक्त दिशाप्रतीराक्षसजातिधाकैंसमस्तहिवंदितिसिद्धलोक ३६ नवंदीति आ० ११
कांतुजलासमर्थजोथोरधात्यासहिआदिकर्त्ता अनंतजोविश्वपदांततंतुदृसत्असत्
अक्षरशून्यहीतुं ३७ विश्वादितुंसर्वपुरीपुराणतूंभूमियाविश्वघटानिधान ज्ञातहि
तूंज्ञेयहिचित्स्वरूपाहेंव्यापिलेंविश्वअनंतरूपा ३८ तूंवायुअग्निंदुयमादिदेवपिताम
हावाहिपितात्वमेव नमोनमोतुजसहस्त्रवेळनमोनमोमागतिसर्वकाच ३९ मागेंपुढें
वंदिनतुजपाथींतूंसर्ववेंदूतुजसर्वठाईं अनंतसामर्थ्यपराक्रमीतुंसर्वपिंडाणसिसर्व
तंतूं ४० जेंबोलिलोंमीसलगीकरूनिरेयादवाकृष्णसख्यात्मलेनि नजाणतांयामहि
मेसिदेवाचुकोनियांप्रीतिकरोनियावा ४१ शय्यासनिभोजनिचालतांहिहास्यार्थकेला
अपमानकाहिं मागेंपुढेंहोमजदेवरायाक्षमाकरिंअच्युतअप्रमेया ४२ पिताजगाचा

सचराचरांचातूंपूज्यसर्वांगुरुवर्यसाचा नतुल्यकोणितुजथोरदेवाकैंचात्रिलोकींआ
तुलप्रभावा ४३ म्हणोनिवंदिपसरोनिकायाप्रसन्नव्हावेंमजदेवराया क्षमाकरींजेंवि
पितासुताला सखासख्याला प्रियहिप्रियाला ४४ आतुर्वेहेंदेखुनितूंदृष्टजालोंपरंतु
चित्तिंबहुफारभ्यालों पूर्विजसादारवविदेहनैसाप्रसंन्नहोउनिजगन्निवासा ४५ करीं
गदाचक्रकिरीटमाथांतेंयेंचीतोंदर्शनकृष्णनाथा जेंवोंभुजोंवेंतवरूपसोपेंतेंदारव
विसांकूनिउग्ररूपें ४६ हेअर्जुनातुंजरुपानुरागेंम्यादाविलेंरूपनिजात्मयोगें अ
नंततेजोमयविश्वखाणिजेंदेखिलेंतूंजविणेनकोणी ४७ यागींनवेदाध्ययनिनदानि
कर्मिनयाउग्रतपेंकरूनि नसर्वथाशक्यजगींपाहाया मीआणिकायेरितिभक्तराया ॥
४८ नहोव्यथेनेमनमूढलूसेंअसुग्रहेंदेखुनिरूपमासें होउनियांनिर्भयमानुनि

हे तूंतेंविश्वासेंनिजरूपपाहें ५९ बोलोनिहेंयेरितिवासुदेवतेअर्जुनारखविरूप
देव भ्यालाबहूदेखुनिजोप्रतापअश्वाशिलाहोऊनिसौम्यरूप ५० नररूपतु
सेंसौम्यहेंदेखोनिजनाईना आतांआसेंबऱ्याचृतेंबुद्धिसीस्मृतिपावलों ५१॥
हेंरूपदेखणेकष्टमासेंजेंदेखिलेंतुवां यारूपावेंदेवतेंहिसदांदर्शनयीच्छिति॥
५२ मीवेदींनतपिंदानीनचूजेंहिकरूनियां पाहायाशक्यमेरीतितुवांदेखियेलें
जसें ५३ तोमीआत्मैक्यभक्तिनेयेरितिशक्यअर्जुना जाणायासपाहायासप्रवे
शायासतत्वतां ५४ मद्भक्तनिःसंगज्यालामीथोरकरिमल्किया निर्वैरसर्वभूतीं
जोतोपावेमजपांडवा ५५ इतिश्रीकासमश्लोकीअध्याईअकराविया श्री
पार्थसारथिकर्त्ताजोवामनमनोरथि ५६ आ०॥११॥ अर्जुनउवाच॥०॥

ऐसेतत्वींसदांयुक्तभक्तजेभजतीतुतें कोणिनिर्गुणमार्गातेंत्यांनउत्तमकोणतें॥
॥१ मनघालूनिमद्रूपिंस्वरूपिंहुनियोजिलें भजतिआत्मभक्तिनेतेंथोरभजसंमत॥
२ अक्षरबोलवेनात्याअव्यक्तविउपासिली अचिंत्यसर्वत्रलिसनजेआदच
रणाश्वत ३ आदेपोनियींद्रियातेंसर्वत्रसमबुद्धिजे मातेंविपावतितेहीसर्वभू
तहितींरत ४ कष्टीअधिकतेहोतिअव्यक्तिंचित्तयोजितां अव्यक्तगतितेदेहीं
दुःखेंपावतियास्तव ५ मातेंविमानुनिथोरकर्मेसर्वसमर्पिती तरिंआहेनयो
गेंविमातेंध्यातिउपासिमी ६ ऐसींचिनेंभजमधेंत्याचामीभवसागरीं पार्थान
त्याविनांवेंचहोतोंकेवचनारक ७ यालागीमनमद्रूपिंस्वरूपिंबुद्धिघालितुं॥
मजमाजीचमगतूंप्रवेशाशिनसंशय ८ आतांचित्तस्थिरकरूंशाकेनासिमदं

नरीं अभ्यासेंप्राप्तिचीमास्यारुजाकरीधनंजया ९ अभ्यासहिनकरवेकरीक आ० १२
र्मेमदर्पणे मत्कर्मेकरीतांस्तानितूंत्यास्थितिसपावसी १० देहींनकेतरींमनजिंकी
होयमराश्रित सर्वकर्मफलेंत्याकींफलत्यागेंसुखस्पृहा ११ अभ्यासाहुनिविश्वा
त्मज्ञाननेंध्याननत्याहुनि श्रेयकर्मसुखत्यागमगमुक्तिजातांमग १२ नकरिसर्व
भूतांचाद्वेषमैत्रदयाजुतो मीमासेंनजयादुःखसुखतुल्यक्षमाजया १३ संत
तसर्वदायोगीस्थिरचित्तदृढव्रत मजमाजिमनोबुद्धिअसामद्भक्तमप्रिय १४॥
नज्यास्तवभितीलोकलोकपासुनिजोनभी हर्षक्रोधत्रासचिंतानसेतोहिमजप्रिय॥
॥१५ निस्पृहिशुद्धजोदक्षउदासीनमनीव्यथा आरंभसर्वहीत्याकीआणिमद्भक्त
तोप्रिय १६ नहर्षेनकरीद्वेषवांछाशोकनजोकरी त्याकीशुभाशुभेंआणिमद्भक्त
तोनर ॥१७॥

शत्रुमित्रींसमतसासन्मानिअपमानिही शीतींउष्णीसुखीदुःखींसमधिरआसं
गजो १८ मौनीनिंदास्तुतितुल्यतुष्टलाभेंजसातसा निराश्रयस्थिरमतीआणीम
द्भक्ततोप्रिय १९ बोलिल्याचपरिहेंजेंधर्म्यामृतउपासिति श्रध्दालुथोरमीत्याला
भक्तनेबहुमप्रिय २० इतिश्रीकाशमश्लोकीअध्यायद्वादशावरि श्रीपार्थ
सारथीकर्त्ताजोवामनमनोरथी २१ अध्याय १२॥ अर्जुनउवाच०॥
प्रकृतिपुरुषहाकोणक्षेत्रक्षेत्रज्ञकोणता हेंआयकावेंहेयीत्याकेशवाजाणुपाहतों॥
१ देहहाक्षेत्रत्यासीकौंतेयात्यालणिजेतसें क्षेत्रज्ञजोयासिजाणेतद्देतेबोलतिआ
से २ क्षेत्रज्ञसर्वीक्षेत्रींजोतोहिमीजाणभारता दोंहितजेंज्ञानत्यावेंज्ञाननेंमजसंम
त २ तेंक्षेत्रजसेंज्यानेविकारीजेजयात्यास्व क्षेत्रज्ञजोज्याप्रभावेंसंक्षेपेंतेहिआईक॥३॥

ऋषीश्वरीं बहुविधि वेदें करूनि वर्णिलें युक्तिसिद्धांत वचनीं ब्रह्मसूत्रें करूनियां॥ आ॰ १३
॥४ महाभूतेंअहंकार बुद्धिअव्यक्तआठवें दशेंद्रियेंयेकमनपांचस्पर्शादिपंचक॥
॥५ संघातयाचोविसांवाक्षेत्रईछासुखासुख द्वेषप्रतीतिवृत्तीचीधारणातद्विकार
हि ६ श्लाघेवादंभहिंसेवात्यागक्षांतिअवक्रता भक्तिश्रीगुरुशौचस्थिर
तात्मनिग्रह ७ विषयामाजीवैराग्यनिरहंकारजासदां जन्ममृत्युजरारोगदुः
खहेंदोषपाहणे ८ असक्तलिप्तनाहोणेयापुत्रस्त्रिगृहादिकीं अनिष्टइष्टहीहो
तोसमचित्तत्वसर्वदां ९ आद्वैतयोगेंमद्रूपिंभक्तिअव्यभिचारिणि कंदाचणेलो
कसभेएकांतिंबसणेसदां १० अध्यात्मबोधिंनित्यत्वजीज्ञानार्थपाहणे॥
हेंज्ञानसाधणेयांचीउलथींअसलक्षणे ११ आतांसांगेनजेंतेयमुक्तिज्ञानेजया

चीया अनादिअंतजेंब्रह्मतेंसद्वनतेअसत् १२ जेरज्जूहेसर्पहातपायनेत्रशि
रेंसुखें सर्वत्रतेश्रोत्रयुक्तसर्वत्याभूनितेअसे १३ सर्वेंद्रियाविरहितविषयेंद्रियभास
क जीवत्वींगुणभोक्तेतेजेसर्वाधारनिर्गुण १४ बाह्यांतरंगभूतांचेतेचिस्थावरजंग
म अतिंद्रियत्वेंअकलदूरतेंतेंचिसन्निध १५ नसोनिवेगळेभूतिंवेगळेसेचिजेंआ
से गीवीउगवीहिभूतेंधरिहिंतेयजाणते १६ प्रकाशिअंधकारीतेंआसेनित्यो
तिवेगळी ज्ञानज्ञेययज्ञालभ्यसर्वचितिंअधिष्ठिन १७ संक्षेपेंक्षेत्रहीज्ञानज्ञेय
हिबोलिलोंक्रमें हेमाझाभक्तजाणेनिमत्स्वरूपासीपावतो १८ प्रकृतिआणीपुरु
षजाणदोघेआनादीहि गुणीविकाराउत्पत्तिजाणप्रकृतिपासूनि १९ कर्तेपणेप्र
कृतिहेहेतुहेकार्यकारणी भोक्तृत्विंसुखदुःखाचाहेतुहापुरुषस्वयें २० गुण

प्रकृतिचे भोगींप्रतिबिंबोनितज्जडीं नानायोनिनिमित्तायापुरुषाभोगवासना २१॥ आ० १२
जोद्रष्टाज्ञाणताभर्त्तापरमात्मापेरतोजो तोचिभोक्ताहुजादेहींपुरुषप्रतिबिंबजो॥
२२जाणेलजोयापुरुषागुणेशीप्रकृतिसही वर्तेजरींप्रपंचीतोनरींजन्मानयेपु
न्हा २३ पाहतीनिर्देशोषात्माध्यानेकोणीकितेकते सांख्येविश्वात्मयोगेंहीकर्म
ब्रह्मअसेकिति २४ आत्मानेएोनिहीकोणीआयकोनिउपासिती मृत्युसिंधु
ततरतीतेहिश्रवणतत्पर २५ प्रकृतिउपजेजेजेजेंजेंचराचरीं क्षेत्रक्षे
त्रज्ञसंयोगेंतेजाणभरतर्षभा २६ समानसर्वभूतिंजोआकेत्यापरमेश्वरा॥
अनित्यांनहित्यानित्याजोपाहेतोचीजोबुध २७ पटितेंतुआसेंपाहेसर्वत्रसम
ईश्वर नएकतोआत्मघातिजायमुक्तिसत्यावरि २८ प्रकृतिनेक्रियासर्वकरी

जेनातिजोअसें पाहेतेंआत्मयाचेंतोअकर्तृत्वपाहतो २९ देखेजउतरंगातें
एकचैतन्यसागरिं त्यापासुनिचविस्तारतेधवोब्रह्मपावतो ३० अनादित्वेंनि
र्गुणत्वेंविदात्माअविनाशिहा आसोनिसर्वदेहींहीअकर्तालिप्ततोनके ३१॥
नलिंपेजेविंआकाशासूक्ष्मत्वेंसर्वहिस्थळीं सर्वत्रसर्वीदेहींहीनसाआत्मानलिंपतो॥
॥३२ जसाप्रकाशितोलोकसर्वहेएकभास्कर क्षेत्रज्ञसर्वीक्षेत्रातेंप्रकाशिएक
भारता ३३ हाक्षेत्रज्ञक्षेत्रभेदक्षेत्रीहीज्ञानदृष्टिने जउत्वभूतसंस्कारसोमुंजा
णतिमुक्तते ३४ इतिश्रीकाशमश्लोकीआध्यायत्रयोदशावरि श्रीपार्थ
सारथिकर्तीजोवामनमनोरथी ३५ आ०॥१३॥श्रीभगवानुवाच ज्ञानात
उत्तमज्ञानथोरसांगेननेतुन्हा जजोएोनिमुनीसर्वसिद्धिकैवल्यपावले १॥

यावित्तानाश्रयेंमासेंसारूप्यादिकपावले होतांहिसृष्टिनकृतिनपावतिलयींव्य
था २ महत्तत्वात्मकब्रम्हाजीवर्तीमनहेतुतो त्रिदशेंठेवितोंत्यांनमितेकांविश्वहोत
सें ३ ब्रम्हामहत्तत्वमानात्यानाभूतांशाजोणिने होतिदेहपितात्यांचा मोदेतोंजीवविं
र्येजें ४ प्रकृतिचेत्रगुणहेसत्वआणीरजस्तम देहींबाधतिहेजीवायागुणातितआ
व्यय ५ त्यांनजेसत्वनिर्दोषनिर्मलत्वेंप्रकाशक सुखेछाविषयज्ञानयासंगेंयातिं
बाधतें ६ रजतोविषयींप्रीतितृष्णासंगातउद्भव बाधेयागाकरउनिकर्मेविषय
साधने ७ तमआत्मत्वअज्ञानेकरीमोहजउभ्रमे असावधानतानिद्राआ
लस्येंतमबाधतें ८ सुखांतप्रबध्नेसत्वकर्मांतप्रबध्नेरज असावधत्वींज्ञाना
वेष्तुनिप्रबध्नेतम ९ मोहूनियांरजतमप्रबध्नेसत्वभारता रजःसत्वींतमामो

हीतमसत्वारजासते १० सर्वेंद्रियातेंदेहिंहीप्रतिबोंधरवीजयीं आणीजेज्ञं
ज्ञानतेज्ञांजाणवेंसत्ववाढलें ११ प्रवृत्तिकर्मीआरंभलोभआणीआशांतता।
आणीस्पृहाहेविकारविलासरजवाढतां १२ काहींसुचेनावर्तेनादेहिंआणीदेहीं
आणीआसावध वरेंवाढेतनकळेवाढतेंतमजेधवां १३ वाढलेंसत्वआसतांदे
हधारीमरेजरीं ज्ञातेउत्तमत्यालोकाजातितोजायत्यारजति १४ रजोवृत्तिंतजो
मेलाकर्मेदामाजिजन्मतो तमोवृत्तिंतजोमेलातोमुढयोनिनजन्मतो १५ वेदोक्त
पुण्यकर्मांचेंफलनिर्मलसात्विक रजाचेंफळतोंदुःखतमाचेंफळअज्ञता १६
होतेंसत्वास्तवज्ञानहोतोलोभरजास्तव असावधत्वअज्ञानअविवेकतमास्तव।
१७ सत्वेंऊर्ध्वगतीजातिमध्येराहातिराजस जेनिंद्यगुणवृत्तिंततामसत्याअधो
गति ॥ १८ ॥

कर्त्तागुणाविणनसेद्रष्टापाहेअसाजयीं स्वात्मगुणातिनपाहेतोपावेमत्स्वरूपता॥ अ० १४
॥१९ लंघुनगुणहेआणीसंस्कारतनुसंभवगाजन्ममृत्युजरादुःखावेगळामुक्ति
भोगीतो २० कोण्यावीन्हिंतिगुणातेंहाअतिक्रमीतोहरि कसाआचरतोकैसाव
र्ततोयासलंघुनि २१ जाणेप्रकाशप्रवृत्तिमोहोसत्वादिलक्षणे प्रवृत्तिकर्मीनिद्देष
निवृत्तिजोआपेक्षीना २२ आसेउदासीनजसानकेचंचळजोगुणी गुणवर्ततिहेऐ
सेपाहेकाहींनजोकरी २३ प्रियाप्रियसुखेंदुःखेंस्वनिंदास्तुतिहिसम आत्मनि
ष्ठजयातुल्यभेंडाधोंडासुवर्णहि २४ मानापमानिशत्रुच्यामित्राचापक्षहिसम॥
आरंभसर्वहिताकितोगुणातिनबोलिजे २५ मातेंआव्यभिचारेंजोभक्तियोगेंउ
पासितो तोचीहेगुणलंघुनिब्रह्मत्वायोग्यहोतसे २६ वेदाचीनित्यमोक्षाची

धर्मशाश्वतयाविही एकांतसुखयाचीहीप्रतिष्ठामीचकेवळ २७ इतिटीकासम
श्लोकीआध्यायींचवदाविया श्रीपार्थसारथिकर्त्ताजोवामनमनोरथि २८ अ०॥
॥१४॥ ॥श्रीभगवानुवाच ऊर्ध्वंमूलमधःशाखमश्वत्थंप्राहुरव्ययं छंदांसियस्यपर्णानि
यस्तंवेदसवेदवित् १ जीवेश्वरींआश्रिनदेहशाखागुणीप्रवृद्धा
विषयोपशाखा मुळेंपृथकूनरजीविंहिकर्मेजयाबंधमनुष्यरेहीं २ हाब्रह्मरज्जू
परिसर्पआतांआद्यंतनावत्कहिनोपाहातां मुळेंजयाचींप्रबळेंविचीत्रें छेदुनिद्दृ
ढासिअसंगशस्त्रें ३ तेत्यानमध्येंपदधुंडणेकीं ज्यामाजीगेल्यापरतोनितोकीं कीं
पावणेत्यापुरुषानआद्याप्रवृत्तिजेथूनिचेहेअनाद्या ४ नश्यंतिमोहनसंगदोषनि
ष्कामजेस्वात्मविचारशोष द्वंद्वेनन्यालासुखदुःखसंज्ञेतेजातित्यानित्यपदाअभिज्ञ॥५॥

स्यापदासूर्यचंद्राग्निहेकोणीनप्रकाशति जेपावल्यानसंसारमासेंपरमधामतें ६॥
मासानचप्रतिबिंबोंशजालाजीवजगींजग मनापंचेंद्रियाअन्याप्रकृतिस्थाहिचलितो॥
॥७ यासवेंघेशरीरातेंनिघेईश्वरजेधवो यातेंघेउनियांजातोवारागंधासजेरिती ८॥
श्रोत्रचक्षुत्वचाजिव्हाघ्राणयांपांचयींद्रियां अधिष्टुनिमनातेंहिसेवितोविषयासहा॥९॥
निघेकैसाआसेकैसाभोगीकैसागुणीकसा हेनपाहतिजेमूढपाहतिज्ञानडोळस १०
प्रयत्निआणीजेयोगीदेखतियासअंतरिं अशुद्धचित्तयत्नेहिनदेखतिअबुद्धिजे ११
तेजजेसुर्यचंद्राग्नितेजहिजेजगासह प्रकाशीविषयासर्वीमासेंतेंतेजजाणतूं १२॥
धरीतोशक्तिनेभुतेंमीपृथ्वितप्रवेशुनि पोषितोओषधिचंद्रमीहोउनिरसात्मक १३
प्राणियांच्याशरीरांतमीवैश्वानरहोउनि प्राणापानिपचवितोंमिचअन्नेचचतुर्विधें १४॥

सर्वांचियामीहृदयींप्रविष्टदेतोंस्मृतिविस्मृतिबोधदृष्ट मीसेयसर्वश्रुतिगम्यसंतावे
दांतकृद्यासमिवेदवेत्ता १५ लोकींहेदोनपुरुषक्षरआणिकूटाक्षर क्षरतोसर्वहिभ्
तेंअंशाकूटस्थआक्षर १६ पुरुषोत्तमजोअन्यसर्वात्माबिंबबोलिला जीवतेंजोप्रवे
शोनिईशतेंविश्वजोधरि १७ ज्यालागीमीक्षरातिनआक्षराहुनिउत्तम यालागीलो
कींवेदींहीख्यातमीपुरुषोत्तमा १८ तोसर्वज्ञतोसेंजाणेजोमलापुरुषोत्तमा मीक्षर
क्षराशासर्वभावेंभजेमज १९ ऐसेहेंबोलिलेंशास्त्रमीपुरुषोत्तमसज्जना ॥
ज्ञानेलजेबुद्धिमंतहोयतोकृतकृत्यही २० इतिश्रीव्यासमश्लोकीजाध्यायपंच
दशावरि श्रीपार्थसारथिकर्तीजोवामनमनोरथि २१० आ०॥१५॥ श्रीभग
वानुवाच सत्वशुद्धिभयत्यागस्तानयोगंतथाराणे दानहिदमहीयज्ञनपशास्त्रअध्ययनता॥१॥

अहिंसासत्यअक्रोधत्यागशांतिअपैशुन मनिलज्जादयाभूतिंमृदुत्वलौर्यनिस्पृह॥ आ० १६
॥२ परद्रोहोनिजश्लाघानसणेधारणक्षमा शुद्धसानेजहेहोतिदैविसंपतिज्याना॥
॥३ दंभगर्वस्वाभिमानक्रोधक्रूरत्वअसता आसुरीसंपदेलागीपावलात्यासिहोतिहे॥
॥४ मोक्षार्थसंपदादैविभववंधार्थआसुरी पांउवाशीकनकरिंदैवीसंपतिचाचतुं ५॥
द्विधाउद्भवभूतांचादैवआणीकआसुर विस्तारेंबोलीलोंदैवआतांआसुरआइक॥
॥६ धर्मार्थकामप्रवृतिमोक्षमार्गेंनिवृत्तिही नेणतिशौचआचारसत्यत्यांआसुरान
से ७ निरीशम्हणतिविश्वमिथ्याकृत्रिमबोलती नविश्वचिदविद्योगेंम्हणतिमैथु
नोद्भव ८ हेमत्यक्षींदृष्टिज्याचीभ्रष्टधिअल्पबुद्धिजे क्रूरकर्मलोकघातिदुष्टचार्वा
कवर्तती ९ दंभेंश्लाघामदेंमत्तबुडेनिकामसागरीं मोहेंघेऊनिदुर्बुद्धिवर्ततिअशु

मत्कविंताआणीनाविंताजोमत्कृतोतया पुरुषार्थजयाभोगप्रत्यक्षींज्यासीनिश्च
य ११ आशापाशशतिंबद्धकामक्रोधासिआश्रित जोडितीकामभोगार्थअन्या
येंधनसंग्रह १२ हेंआजीम्यामेंवविलेंहेहोएणरमनोरथ म्हणतिमजहेंआहे
मिवेलहिपुन्हाधन १३ हाआजीमारीलावैरिआणीकासहिमारीन समर्थ
मिवमीभोक्तावलिंसिद्धसुखीहिमी १४ मीसमृद्धमलाभृत्यकोणहोमनसा
रिखा यजीनसुखघेयीन म्हणतिश्रीतदेत्यहे १५ चित्तींस्वर्गादिकभ्रांतीमो
हजालेंचवेष्टुनि कामभोगींसक्तदेहिंपउतिनरकामधें १६ धनेमानेमदेदेहीं
गर्विष्टनुपोषिती नावेयसत्यजीतिदंभेंअविधीपुर्वक १७ धनविद्यादिक
बलेंमासादेषघेउजया कीआत्मतानज्यादेहीद्वेषेहेनिंदितिनया १८ मद्भक्तद्वेष

करीतिमीत्याक्रूरानराधमा सदांआसुरयोनितदुष्टजन्मीत्वघालितो १९ आसु
रीयोनिजेमुढजन्मजन्महिपावले नपावतांचतेमातेंअतिथोरेंआधोगति २०
नरकाचेतिंप्रकारेंद्वारहेंआत्मघातक कामक्रोधतसालोभतस्मात्रहेत्रयराकी
जे २१ मातिहिंनरकद्वारापासूनसुटलानर आचरेआपलेंश्रेयजायथोरागती
प्रती २२ जोशास्त्रविधिसोडूनस्वेछाचारेंववर्ततो नतोपावेलसिद्धिसनसुखान
वेरेगति २३ तस्मात्प्रमाणसछास्त्रकार्याकार्यवीचारितां शास्त्रविधुक्तजाणोनि
करायाकर्मयोग्यतु २४ इतिश्रीकासमश्लोकीअध्यायशेउशावरि श्रीपा
र्थसारथिकर्त्तीजोवामनमनोरथि २५ आ०॥१६॥ ॥अर्जुनउवाच॥
जेशास्त्रविधिसोडूनिश्रद्धेनेयजीतिस्वयें स्थितिनिष्टाकोणकृष्णातत्वकींरजकींतम॥
॥१॥

संस्कारापासूनिश्चयहोतेजीवासतेत्रिधा सात्विकीराजसीआणीतामसीतीसआयीक॥
॥२ जसेंसत्वतसींश्रद्धाहोतेसर्वीसीभारता ज्याश्रद्धातेचहोतोजीवश्रद्धामयत्वयें॥
॥३ देवायजीतिसत्वाढ्ययक्षरक्षांसराजस तामसभेतभूतांच्यागणासयजीतिज
न ४ शास्त्रेंनाहींबोलिलेंतेंकरीतिघोरजेंतप दंभेकामेआहंकारेंविषयप्रीतिच्या
वलें ५ करीतांक्षीणदेहातेंजीवात्माआतमींतया मजहीपीडितिमुढत्याचेआसुर
निश्चय ६ आतांआहारहिसवीत्रिविधहोतसे यज्ञतपहीदानत्याचेहेभेदआरि
क ७ करीतिबलआरोग्यसुखप्रीत्यादिवृद्धिजे स्थिरस्निग्धरसेंयुक्तआहारप्रि
यसात्विका ८ अत्युष्णक्षारकटूाम्लरूक्षतिखटदाहक आहारराजसाइष्टदुःख
शोकामयप्रद ९ सिजोनिलोटलाकाळवासळलेंविरलेंशीवें उच्छिष्टेंअपवित्रेंतेभो

फलाचीदाकुनिकांक्षायजितीविधिदृष्टिने यजावेंचआज्ञाएकाभावेंतोयत्तसा त्विक ११ फलाच्याअनुसंधानेदंभार्थआथवायजी यत्ततोभरतश्रेष्ठाजा णकेवलराजस १२ हीनजोविधिमंत्रेंहीअन्नशांतिनदक्षिणा श्रद्धेरहितजो यज्ञतोतोतामसबोलिजे १३ देवविप्रगुरुप्राज्ञपूजाशुद्धिअवलंबा ब्रह्म चर्यअहिंसाहेशारीरतपबोलिजे १४ नेदीकुक्षाअसेंवाक्यसत्यहिप्रियही हित वेदवेदार्थअभ्यासवाचेवेंतपबोलिजे १५ मनप्रसन्नतासौम्यत्व मननिग्रह चित्तींनिष्कामताऐसेंबोलीजेतपमानस १६ केलेंजेपरमश्रद्धेकरू नितपतेत्रिधा वीनाफलेच्छाजेयुक्ततपसात्वीकबोलिजे १७ सन्मानपूजाश्लाघ्या र्थआणीदंभेंकरूनिहीं करितिराजसतपतेंचचळअशाश्वत १८ मुढत्वेंअग्र हेंस्वात्मापीडेनेकरीतोतप बापूब्राह्मणकामेवाम्हणावेंत्यासतामस १९ देणेवि

हितयज्ञदानतपेंकर्मनाउपकारा ॥ आ॰ ७ हीतींहेतुमानिलेंकीर्तनमाळीकाकिलिया॥

जेकांप्रत्युपकारार्थअथवाफलयीपुनि अथराकृष्टमानुनिदेणेतेंदानराजस २१॥ कुत्सीतादेशकाळींहीदानदेणेआपात्रिंहि असत्मानेहेळणेनेतेंतोतामस बोलीले॥ २२ ॐतत्सत्त्रिपदेंब्रह्मबोलीलेतुम्हांसणस्तव तेणेपूर्वीब्रह्मवेदयज्ञादिविधिबोली ले २३ म्हणुनिॐम्हणउनियज्ञदानतपक्रिया वेदवेत्तावियानित्यविधिमोक्षा प्रवर्तति २४ तोकूंम्हणतांमातिकर्महिब्रह्मतत्पदें मोक्षार्थयज्ञदानादिनिष्काम करीतिआसें २५ सत्यतींआणीसाधुतींवर्तेंसच्छब्दत्यामधें निष्कामकर्मीसाधुत्वेंपा र्थीसच्छब्दयोजितु २६ सच्छब्देंसाधुतेहिजेयतीदानितपींस्थिति सच्छब्दार्थेब्रह्मरूप तेंसत्यात्मककर्मसत् २७ अश्रद्धेनेहोमदानतपहिआणीजेंघडे असत्असाधु बोलावेंजीतामेल्यानिरर्थक २८ इतिश्रीमत्सप्तशतीकाआध्यांईसतरावियां श्री पार्थसारथीकर्तीजीवामनमनोरथि २९ आ॰॥१७॥ ॥अर्जुनउवाच॥ ॥

सन्यासाचेंमहाबाहोजाणेमीतत्वतोऽलगें त्यागाचेंहिंस्वरूपीकेशावेगळेकेशिसूदना॥ १ ज्ञानीतोकाम्यकर्मांचात्यागसन्यासजाणति सर्वकर्मफलत्यागत्यागतोयीश्वरार्पण॥ ॥२ दोषाचेंचपरिकर्मदाकावेंयेकबोलति दाकूंनयेहिम्हणतियज्ञदानतपःक्रिया॥ ॥३ मासानिश्चयआयीकत्यागीतुंभरतर्षभा त्यागहाउत्तमव्याघ्राआहेत्रिविधबोलिला ४ करावित्वनदाकावियज्ञदानक्रियातपें पावनेचबुद्धिवंताहियज्ञदानक्रियातपें॥ ॥५ हेंहीमीपणदाकूंनिफलत्यागमर्दपण करूनिकरणेमासेंमनतिश्चीतउत्तम ६ स्वरूपेंनित्यकर्मांचात्यागज्ञास्त्रेंघडेचीना आविवेकेंकरीत्यागत्यागनामसबोलीला ७ कष्टमानुनिजेंकर्मदेहकुशाभयेंत्यजी केल्यायाराजसंत्यागापावेत्यागफ ळानतो ८ वीहीतेंम्हणुनिनीत्यकरीमीपणदाकूनि मदर्पणेफळेंदाकीत्यागसात्वीकबोलीजे ९ प्रवृत्तिकर्मेनिंदीनानिवृत्तिसक्तिहोयीना त्यागीसत्वेंबप्यासु

आ० १८

देहधारीनकेसक्तदाकायासर्वकर्महि जोकींकर्मफलेंत्यागीत्यागीतोयेकबोलीजे ११॥ सन्यासत्यागपूर्वोक्तनजयात्यासहिफळे जेवरींवायीदेंमिश्रेंनयासन्यासियाकुचित् ॥१२ आतांनिःसंगताहेकींकर्मांचींपांचकारणे बोलिलींसांख्यवेदांतिआत्मानिःसंगजाणतुं १३ अधिष्ठानसेत्रकर्त्ताआहंकारविरंद्रियें चेष्टाप्राणचीयादैवनट्टोगपदपांचवे १४ कायावाचामनेंहिजेकर्मआरंभीतोनर त्याचपांचायिरीकर्मिपांचहिहेविकारणे १५ ऐसेंआसोनिहीकर्त्ताकेवळाआत्मयासजो मानिनशोधितांबुद्धिअंधतोशास्त्रदृष्टिही १६ मीकर्त्ताहानसेभावबुद्धिलीप्तनकेफळीं मारूनिहेत्वेकहीतोनमारीबद्धतोनके ११ कर्मीसाधनसाध्यावासाधकावाविधित्रिधा करणेकर्मकर्त्ताहाकर्मसंग्रहहीत्रिधा १८ ज्ञानकर्मीहिकर्त्ताहीसत्वादित्रिगुणीत्रिधा सांगतोसांख्यशास्त्रोक्तेंयथास्थितआयीक १९ सर्वाजतिंज्ञानसत्ताएकीजिचीअभि

लेजे अविनाशिनश्चरानदेखेतेंज्ञानसात्विक २० भूतिंभिन्नत्वअन्योन्यभौत्तिकिं
जीवहिंस्येंआनादिवेगळेनानाज्ञाणेतेंज्ञानराजस २१ सर्वजेकारणतसेंएकतत्का
र्यमानुनि सक्तस्यांतनजेतत्वअयुक्तक्षुद्रतामस २२ मीकर्त्ताहानसेसंगराग
द्वेषनसोनिहिं निष्कामजेनित्यकर्मकेलेंतेंकर्मसात्विक २३ जेमीकर्त्तामहणउनि
कामयीछेकरूनिहिं आणीजेबहुकष्टेंहिकरीतेंकर्मराजस २४ मोहेंतत्पाळजेबा
धेपरहिंसाक्षयार्थजे आरंभिजेनधर्मादिहेतुतेकर्मतामस २५ फळेछाआहं
कारज्यासउत्साहधारणा सिद्धिआसिद्धिंतसमकर्तासात्वीकबोलीजे २६ का
मीकर्मफळींयीछालोभिआशुचिहिंसक हर्षशोकेंयुक्तहोयकर्त्ताराजसबोलीला
॥२७ अयुक्तमुदगर्विष्ठकपटीआचसिराट विषादीदिर्घसूत्रिजोकर्तातामस
बोलिला २८ बुद्धिचेधारणेचेहिभेदत्रिगुणआयीक बोलिलेतेंअशेषेंजेवेगळाले

प्रवृत्तीबंधहिदेखेजगकार्यांनयोनजे निवृत्तिमोक्षआत्मलींनिर्भयीबुद्धिसात्विकी ३०
जिणेधर्माअधर्मीनेंकार्यीतेंकारणसही ज्ञाणावेंतत्वनातेसेंनेणेतेबुद्धिराजसी ३१
अधर्मातेंधर्ममानीविपरीतार्थहीकरी वेदींउराणितेबुद्धिअविद्यावृत्तितामसी॥
॥३२ ज्याधारणेनेधरिजेमनप्राणेंद्रियक्रिया विश्वात्मयोगेंजउतांनधरीधृतिसा
त्विकी ३३ जिणेधर्मार्थकामातेंधरिजेतत्फळासहि इछिजेवासनासंगेंधारणातें
त्विराजसी ३४ जिणेनिद्राशोकभयविषादमदयासहि पार्थानसोजिदुर्बुद्धिधार
णातेंत्वीतामसी ३५ आतांसुखत्रिविधकींयोगीजेथेंरमेमन अभ्यासेंदुःखा
च्यात्यासुखींनाशपावति ३६ आरंभींविषजेंवाटेशेवटींअमृतोपम त्विनबुद्धिप्र
सादेंहेउपजेसुखसात्विक ३७ विषयेंद्रियजेंहिंतेआरंभिंअमृतोपम शेवटींजेविषा
तुल्यसुखतेंज्ञाणराजस ३८ आरंभिंफळबंधिहीजेकांबुद्धिसमोहक निद्राविस्म

नतेंपृथिवनस्वर्गदेवामानिहिसत्वतें जेनानवेयाविगुणातेंमासेंसत्वकेवच ४७॥
ब्राह्मणक्षत्रियावैश्याशूद्रांच्याहिक्रियापृथक् अधिष्ठानस्वभावेंजेंजालेंविगुणत्यागु
णी ४९ तपक्षमाशमदमशौच्यास्तिक्यअवक्रता ज्ञानविज्ञानयाजाल्याविप्रवर्णास
हीक्रिया ५२ शूरत्वतेजदक्षत्वधारण्यरणधिरता दातृत्वईशभक्तियाजाल्याक्षात्रास
हक्रिया ५३ कृषिगोरक्षणेद्रव्येंविक्रणेशूद्रकर्महें सेवाशूद्रक्रियायाहीजाल्यावर्ण
समागमे ५४ स्वस्वकर्मीनिरतजोसिद्धितोपावतोनर स्वकर्मीनिष्ठतोसिद्धिपावतेतेरीति
आईक ५५ जेथेंपृथ्वनिभूतांविज्याणेहेंव्यापिलेंजग स्वकर्मेत्यासपुजूनिपावेतोसिद्धि
मानव ५६ स्वधर्मनिचहिश्रेयपरधर्मचयाहुनि स्वधर्मेनेमीलेंकर्मकरीतांपातकीन
के ५७ जेंवर्णीसहजालेंनेंनदाकावेंसदोषही कींकर्मवेष्टिलोदोषेंसर्वेअग्निधुरेंज
सा ५८ आलिप्तबुद्धिजोकर्मरंजितचित्तगतस्पृहा मुक्तितोसिद्धिनैष्कर्म्यातेसन्यासेंवि
पावतो ॥५९॥

गुरूपदेशासिद्धितेपावलाब्रह्मलोकसा पावतोतेज्ञाननिष्ठातूंसंक्षेपेंविआयीक ५०
निष्कामचित्तआत्मस्तींधारणेनेधरूनियां शब्दादिभोगदाकूनिद्वेषगीतिहिदाकूनि॥
५१ एकांतलघुआहारमनोवाक्कायनियह ध्यानयोगींसदांनिष्टवैराग्यधरिजोदृढ॥
५२ बलगर्वआहंकारकामक्रोधपरियह सोडूनिममशांतब्रह्मलायोग्यहोतसे॥
५३ ब्रह्महोताप्रसन्नात्माहेअशोकनतोकरी सर्वभूतिंभक्तिमासीनोसर्वसमपाव
तो ५५ अनेंतेंब्रह्मपुढलेंज्ञानेसर्वात्मभक्तिने तत्वेंज्ञानेनिदेहांतिनिघोनीननि
घेपुन्हा ५५ मारब्धेंसर्वकर्महिकरिजरींमदाश्रयें मास्याप्रसादेंतोपावेपदशाश्वत
अव्यय ५६ आर्डनिसर्वहिकर्मेकरीजरींमदाश्रयें मास्याप्रसादेंतोपावेपदशाश्वत
अव्यय ५७ मच्चितःमत्प्रसादेंतुसर्वदुःखाब्धिलंघीसी आतांजरीआहंकारेंनआ
यिकसिनाससी ५८॥

जेआहंकारधरोनिभांडेनाम्हणतोसिंतुं हेमीथ्यातुजतुसींचपुद्धिप्रकृतियोजिल ५९
संस्कारेंकर्मजेंजालेंप्रारब्धेंबहुतुंतया करूनयीजीसीमोहेकरीसीनेंआवरयतुं॥
६० आर्जुनासर्वभूतांच्याअसेल्दृईंयीश्वर बुद्धिसूत्रिंकालत्रयींआरूढेनाचवी
तसे ६१ त्यातेंचीजायचारणयाभावेंकींसमस्तजो तत्प्रसादेंथोरशांतिपदशाश्वत
पावसि ६२ ऐसेंगुह्याहूनिगुह्यज्ञानम्यांउपदेशिलें वीचारूनिआशेषेंहेतुजमानेल
तेंकरी ६३ सर्वगुह्याहूनिगुह्यआतांहारूआयीक सुबुद्धियीष्टतुंमासाम्हणोनिब
दतोंहित ६४ मद्रूपींमनेमद्भक्तयजीवंदीमलाचीतुं मातेंचीपावसीसत्यप्रतिज्ञाकरि
तोंसख्या ६५ येकामातेशरणयेसर्वधर्मासीदाकूनि संवितेंक्रियमाणेहिमीनाशीन
भिउंनको ६६ तपहिनानकोसांगुआभक्तातोकदापिहे श्रवणेछाविहीनाला दोष

खाचीमलातया ६७ मास्याभक्तांतजोमासीभक्तिथोरकरूनियां सांगेलहेंमाह
गुह्यपावेलमजनिश्चीत ६८ त्याहुनहीमनुष्यांतमासेंप्रियकरीआसा नहोणारन
त्याहुनिकोणीमसीप्रियायाजगीं ६९ गीताज्ञाधर्मसंवादमासातुसाम्हणेलजो ज्ञानय
सेंचीमीतेणेत्याणेपुजिलोंमनवाटेतें ७० श्रद्धायुपासीनींरीनाआयकेहीआसानस
तोहीपावेपापमुक्तलोकाउण्यात्यायोंचीयां ७१ हेंआयकिलेंकींनाहींपार्थायेका
ग्रमानसें अज्ञानमोहगेलाकींनाहींसांगधनंजया ७२ स्मृतिआलीमोहगेलाप्रमा
देंअच्युतातुस्या आसेमीगतसंदेहतुसेंवचनमानिन ७३ श्रीवासुदेवपार्थावोहासं
वादमहाद्भुत रायाआयकिलाआंगीकांटेआद्यापिमासीया ७४ हेंम्याआयकीलेंगु
ह्ययोगव्यासरूपेस्तव योगेश्वराच्यामुखमाव्यासाक्षात्श्रीमुखपंकजें ७५ केशवा

Digitized with financial assistance from the Government of Maharashtra on 11 June, 2017

र्जुनाचाहाउण्यसंवाद अद्भुत रायापुन्हाआउउनिहर्षतोंमीपुनःपुनः ७६
स्मरोनिअत्यद्भुततेंविश्वरूपपुनःपुनः रायाआश्चीर्यमानुनीहर्षतोंमीपुनः
पुनः ७७ ज्यापेक्षींरुक्मयोगीराजेथेंपार्थधनुर्धर तेथेंश्रीभूतिवीजय
तिमास्याविनिश्चयें ७८ ईतिदीकासमश्लोकीअध्यायींआठरावि
या श्रीपार्थसारथीकर्त्ता जोवामनमनोरथी ७९ आध्याय ॥१८॥ ॥
पुल्लकसमातीराकेंसत्रान्नोंअठावन्न॥ १७५८॥ दुर्मुखिनामसंवत्सरमाघ
माश्युक्लपक्षपंचम्यांलेखनसमाप्तः॥ ८२॥ श्रीरामकृष्णहरिनारायण॥
॥श्री॥ ॥श्री॥ ॥श्री॥ ॥श्री॥ ॥श्री॥